

METODYKA BADAŃ TERENOWYCH

I. WSTĘP

Lasy Leżajskie PLH180047 jest obszarem Natura 2000 położonym w obrębie Płaskowyzu Kolbuszowskiego, chroniącym rozległe zbiorowiska leśne oraz mniejsze – łąkowe, w obrębie których wyróżniono rzadkie siedliska przyrodnicze definiowane jako obszary lądowe lub morskie o określonych cechach przyrodniczych, na których występują cenne dla wspólnoty gatunki zwierząt i roślin (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000):

- 3150 – Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphheion*, *Potamion*
- 6410 – Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6510 – Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)
- 9110 – Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagion*)
- 9130 – Żyzne buczyny (*Denario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)
- 9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*)
- 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

Prace terenowe związane z opracowaniem Planu Zadań Ochronnych polegać będą na:

1. inwentaryzacja siedlisk i gatunków wymienionych w obowiązującym SDF (wymienione powyżej)
2. ocena stanu ochrony przedmiotów ochrony i proponowanych przedmiotów ochrony
3. sporządzenie listy gatunków chronionych na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409)
4. sporządzenie listy gatunków inwazyjnych w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt gatunków obcych, które

w przypadku uwolnienia do środowiska naturalnego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. z dnia 4 października 2011 r.)

II. INWENTARYZACJA SIEDLISK I OGÓLNE INFORMACJE O OCENIE STANU ZACHOWANIA

Jednym z elementów inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych będzie szczegółowe i precyzyjne wykreślenie ich zasięgu. Ekspert zarejestruje za pomocą odbiornika GPS współrzędne geograficzne w układzie PL-1992 punktów załamania granic płatów, przy czym minimalna ich wielkość wynosić będzie 10 arów. Podczas kartowania uwzględnione i udokumentowane zostanie zróżnicowanie zmienności składu gatunkowe.

W ramach prac monitoringowych ekspert przeprowadzi ocenę stanu zachowania wszystkich siedlisk przyrodniczych oraz proponowanych jako przedmioty ochrony zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010 r., Nr 34, poz. 186 z późn. zm.) z wykorzystaniem metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na podstawie parametrów i skali w której „FV” oznacza stan właściwy, „U1” – niezadowolający, „U2 – zły”. Podstawą oceny parametrów „struktura i funkcja” siedliska przyrodniczego będą zestawy wskaźników, które zostały opracowane dla poszczególnych typów siedlisk. Parametry „szanse zachowania siedliska” ocenione zostaną po wzięciu pod uwagę w szczególności istniejące trendy i zjawiska (np. trendy zmian zagospodarowania przestrzennego), a także istniejące plany i programy oraz wyniki raportów o stanie zachowania typów siedlisk przyrodniczych na poziomie kraju. Ocena przeprowadzona zostanie dla każdego ze zinwentaryzowanych płatów siedlisk przyrodniczych. Ponadto dla płatów, których powierzchnia wynosić będzie powyżej 10 ha założone zostaną dodatkowe stanowiska (odpowiednio 1 stanowisko na każde 10 ha płatu siedliska). Na każdym z założonych stanowisk wyznaczony zostanie transekt o długości 200 m, w obrębie którego wykonane będą 3 zdjęcia fitosocjologiczne (na początku, środku i końcu transektu). W sytuacji gdy powierzchnia uniemożliwiać będzie wykonanie standardowego transektu zostanie on zmodyfikowany na zasadzie skrócenia jego długości. W płatach o powierzchni mniejszej niż 1 ha zamiast transektu wykonane zostanie jedno zdjęcie fitosocjologiczne.

Zdjęcie fitosocjologiczne polegać będzie na spisie roślin naczyniowych wraz z podaniem stopnia ilościowości wg skali Braun-Blanqueta:

- r - populacja gatunku złożona z 1-2 osobników zajmujących bardzo małą powierzchnię;
+ - populacja gatunku złożona z kilku (rzadziej kilkunastu) osobników pokrywających niewielką powierzchnię;
1 - populacja gatunku umiarkowanie liczna, łączne pokrycie osobników nie przekracza 5% powierzchni;
2 - pokrycie osobników gatunku wynosi 5-25%;
3 - pokrycie osobników gatunku wynosi 25-50%;
4 - pokrycie osobników gatunku wynosi 50-75%;
5 - pokrycie osobników gatunku wynosi powyżej 75%.

Dla siedlisk leśnych powierzchnia zdjęcia fitosocjologicznego wynosić będzie 400 m² (20x20 m), natomiast w przypadku siedlisk łąkowych – 25 m² (5x5 m). Za pomocą odbiornika GPS zarejestrowane zostaną współrzędne geograficzne (układ PL-1992) położenia każdego zdjęcia fitosocjologicznego (centrum zdjęcia fitosocjologicznego). Numeracja zdjęć fitosocjologicznych będzie nawiązywał do numeracji/oznaczenia płatu siedliska.

Jeśli w trakcie prac nad projektem Planu zostaną zidentyfikowane nowe siedliska przyrodnicze i pojawią się przesłanki by zaprojektować je jako przedmioty ochrony obszaru, odnalezione płaty zostaną również dokładnie zinwentaryzować, przeprowadzona będzie ocena stanu ich zachowania oraz określone będą pozostałe elementy zgodnie z ze wskazaniem podanymi dla przedmiotów ochrony.

Opracowane zostaną oceny stanu typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 oraz proponowanych przedmiotów ochrony, przy czym oceny będą zgeneralizowane na poziomie obszaru na podstawie rozkładu ocen na poszczególnych stanowiskach; w przypadku braku kompletnej wiedzy, jako ocenę przyjmie się, jeżeli to możliwe, „najlepsze możliwe oszacowanie najbardziej prawdopodobnej wartości skali”, z równoczesnym opisaniem stopnia niepewności; w przypadku, gdy zastosowanie skali oceny nie będzie możliwe ocena zostanie zapisana w postaci „XX” czyli stan nieznan.

Podczas prac terenowych notowane będą (wraz z lokalizacją w postaci współrzędnych geograficznych) miejsca występowania gatunków roślin objętych ochroną gatunkową, na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409). Wyniki przedstawione zostaną w postaci listy. Analogiczne postępowanie będzie w przypadku gatunków roślin inwazyjnych w rozumieniu Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2011 r. w sprawie listy roślin i zwierząt

gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska naturalnego mogą zagrozić gatunkom rodzimym lub siedliskom przyrodniczym (Dz. U. z dnia 4 października 2011 r.).

Na podstawie zebranych informacji dla poszczególnych przedmiotów ochrony oraz proponowanych przedmiotów ochrony określone zostaną:

- zagrożenia zarówno istniejące, jak i potencjalne (przypisane zostaną im kody z listy nowych propozycji zagrożeń wynikającej ze zmiany decyzji komisji europejskiej w sprawie standardowego formularza danych obowiązującej od 1.10.2012 r. wykazanej w podręczniku PIK),
- cele działań ochronnych (z uwzględnieniem opinii wszystkich grup interesu, w sposób realistyczny i zrozumiały dla osób nieposiadających wiedzy specjalistycznej),
- działania ochronne (długofalową (powyżej 10 lat) i najlepszą wizję optymalnego stanu ochrony przedmiotów ochrony (referencyjny stan ochrony), która powinna uwzględniać parametry „właściwego stanu ochrony”).

III. TERMINY BADAŃ

Badania terenowe prowadzone powinny być w terminach pełnego kwitnienia lub ewentualnie owocowania roślin w celu poprawnej ich weryfikacji.

Optymalnymi miesiącami dla łąk (6410, 6510) są czerwiec i lipiec, jednak z uwagi na wczesne kwitnienie gatunków z rodziny *Orchidaceae* konieczna jest majowa inwentaryzacja, niezależna od zdjęć fitosocjologicznych, w celu stwierdzenia tych taksonów.

W przypadku łąk (9170), łąk i lasów łąkowych (91E0) najlepszymi terminami są maj, kiedy istnieje jeszcze możliwość stwierdzenia wiosennych geofitów. Później prace prowadzić można do końca sierpnia.

Badania w obrębie starorzeczy i zbiorników wodnych (3150) prace należy wykonywać w terminie od lipca do sierpnia, natomiast, w buczynach (9110, 9130) można od czerwca do sierpnia.

IV. OCENA STANU ZACHOWANIA POSZCZEGÓLNYCH SIEDLISK PRZYRODNICZYCH

IV. 1. 3150 – Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że możliwe będzie założenie 1 stanowiska monitoringowego i wykonanie 2-5 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) natomiast, dla stanowiska monitoringowego wypełniony zostanie **formularz obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku** (załącznik 3) oparty o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 1)
- Dla siedliska 3150 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 1).

Tabela 1. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Parametr/Wskaźniki	Właściwy FV	Niezadowalający U1	Zły U2
Specyficzna struktura i funkcje			
Charakterystyczna kombinacja zbiorowiska w obrębie transektu¹	Duża różnorodność fitocenotyczna zbiorowisk, obecne nymfeidy i elodeidy. Pleustofity drobne obecne lub nie (jeśli obecne to w jeziorach do 25%, a w starorzeczach do 50% pokrycia powierzchni).	Brak nymfeidów lub elodeidów lub obecne obie grupy, ale wówczas w zbiorowiskach elodeidów obecność rogatka sztywnego <i>Ceratophyllum demersum</i> więcej niż 25%. Pleustofity obecne lub nie (jeśli obecne to: w jeziorach powyżej 25%, a w starorzeczach: powyżej 50% pokrycia powierzchni).	Jedno zbiorowisko nymfeidów lub elodeidów składające się tylko z jednego gatunku (kadłubowe). Zbiorowisko wykształcone fragmentarycznie. W przypadku występowania zbiorowiska/zbiorowisk chronionego lub rzadkiego gatunku ocena pozostaje jako FV (dotyczy następujących gatunków: salwinia pływająca <i>Salvinia natans</i> , kotewka orzech wody <i>Trapa natans</i> , grzybieńczyk wodny <i>Nymphoides peltata</i> ,

¹ Pogrubiono – wskaźniki kardynalne; pozostałe – wskaźniki dodatkowe

			różne gatunki z rodzaju pływacz <i>Utricularia</i> spp.).
Gatunki wskazujące na degenerację siedliska	Brak gatunków obcych i inwazyjnych (dopuszcza się obecność moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>).	Gatunek lub gatunki obce inwazyjne obecne jako pojedyncze osobniki (nie bierze się pod uwagę występowania moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>).	Gatunki lub gatunek obcy liczne, obecne gatunki inwazyjne (nie bierze się pod uwagę obecności moczarki kanadyjskiej <i>Elodea canadensis</i>).
Barwa wody	Słabo zielona, słabo przezroczysta, brązowawo-przezroczysta.	Wyraźnie zielone zabarwienie.	Widoczne sinozielone zabarwienie – jak rozlana farba oleju na powierzchni wody.
Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	<wartość niższa lub równa 600 $\mu\text{S cm}^{-1}$	600-899 $\mu\text{S cm}^{-1}$	>900 $\mu\text{S cm}^{-1}$
Przezroczystość wody	Widzialność krążka Secchiego do dna lub powyżej 2,5 m	1,0-2,5 m (dla zbiorników głębokich). W przypadku jezior bardzo płytkich widzialność krążka Secchiego nie sięgająca dna.	Widzialność krążka Secchiego <1,0 m
Odczyn wody (wskaźnik pomocniczy)	pH 6,5-7,9	pH 8,0-9,0	pH > 9,0
Plankton: fitoplankton	Dominacja zielenic lub innych grup z wyjątkiem zielenic	Współdominacja sinic i zielenic.	Dominacja sinic nitkowatych lub z rodzaju <i>Microcystis</i> , <i>Woronichinia</i> , długotrwałe zakwity sinicowe.
Plankton: zooplankton	Duże zróżnicowanie taksonomiczne w zespole zooplanktonu. Brak albo występowanie pojedynczych	Obecność drobnych wioślarek oraz wrotków. Obecność gatunków eutroficznych od 5 do 50% w całym zespole zooplanktonu.	Dominacja wrotków, małe zróżnicowanie taksonomiczne. Dominacja gatunków eutroficznych w zespole zooplanktonu powyżej 50%.

	osobników z gatunków eutroficznych zooplanktonu do 5%. Występowanie gatunków rzadkich i chronionych.		
Ogólnie struktura i funkcje	Wszystkie FV lub jeden U1.	Dwa lub trzy U1, brak U2.	Jeden lub więcej wskaźników ocenionych na U2.
Perspektywy ochrony	<p>Perspektywy ochrony siedliska dobre lub doskonałe; nie przewiduje się znaczącego oddziaływania czynników zagrażających; przetrwanie w dłuższej perspektywie czasowej bardzo prawdopodobne. W przypadku starorzeczy dodatkowo ocena naturalności rzeki: rzeka nienaruszona, niezmieniona, naturalna, powstają nowe starorzecza lub rzeka poddana ludzkiej działalności, przekształcona, ale nie więcej niż 60%, zachowane terasy zalewowe, istnieje możliwość tworzenia się nowych starorzeczy oraz możliwy okresowy kontakt z rzeką.</p>	<p>Kombinacje pośrednie. W przypadku starorzeczy dodatkowo ocena naturalności rzeki: rzeka przekształcona w 60-90%, ale z możliwością zachowania okresowego kontaktu z istniejącymi starorzeczami oraz z potencjalną możliwością tworzenia nowych starorzeczy, istnieje możliwość zmniejszenia przekształceń.</p>	<p>Perspektywy ochrony siedliska są złe, można się spodziewać lub obserwowany jest silny wpływ czynników zagrażających (odwadnianie terenu, zła gospodarka akwenami, zła gospodarka w zlewni i otoczeniu jezior i starorzeczy, antropopresja, planowana regulacja rzek niszcząca możliwość odtworzenia siedliska itd.). Nie można zagwarantować przetrwania w dłuższej perspektywie czasowej. W przypadku starorzeczy dodatkowo ocena naturalności rzeki: rzeka silnie przekształcona (powyżej 90%), obwałowana, brak teras zalewowych, brak możliwości tworzenia się nowych starorzeczy, starorzecza istniejące silnie zamulone, praktycznie mocno zanikające lub starorzecza przekształcone na żwirownie.</p>

Ocena ogólna	Wszystkie FV lub dwa FV i jeden U1.	Dwu lub trzy U1, brak U2.	Jedne lub więcej U2.
--------------	-------------------------------------	---------------------------	----------------------

IV.2. 6410 – Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że powierzchnia siedliska 6410 stanowi największy odsetek badanego terenu, a płyty będą duże, w związku z czym konieczne będzie założenie co najmniej 10 stanowisk monitoringowych i wykonanie co najmniej 10 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) natomiast, dla stanowiska monitoringowego wypełniony zostanie **formularz obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku** (załącznik 3) oparty o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 2)
- Dla siedliska 6410 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 2).

Tabela 2. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Parametr/ Wskaźnik	Właściwy – FV	Niezadowalający - U1	Zły - U2
Specyficzna struktura i funkcje			
Procent powierzchni zajęty przez siedlisko na transekcje	80% i więcej	50-80%	Do 50% włącznie
Struktura przestrzenna płatów siedliska	Brak fragmentacji lub fragmentacja nieznaczna (wyjątek: łąki zajmują niewielką powierzchnię i ich fragmentacja wynika z mozaikowości warunków edaficznych)	Średni stopień fragmentacji (płaty po kilkanaście arów)	Duży stopień fragmentacji (płaty po kilka arów)
Gatunki Typowe	Liczne gatunki charakterystyczne (>5) i wyróżniające (>3) dla związku <i>Molinion</i>	Średnioliczne gatunki charakterystyczne (3-5) i obecne gatunki	Nieliczne gatunki charakterystyczne (<2) i wyróżniające

		wyróżniające dla związku <i>Molinion</i>	dla związku <i>Molinion</i>
Gatunki dominujące	Brak gatunków o pokryciu powyżej 50%; współpanujące gatunki łąkowe typowe dla siedliska (charakterystyczne dla klasy <i>Molinio-Arrhatheretea</i> i typowe dla siedlisk)	Obecne gatunki dominujące (pokrycie powyżej 50%); dominują gatunki łąkowe typowe dla siedliska (charakterystyczne dla klasy <i>Molinio-Arrhatheretea</i>)	Wśród dominantów (pokrycie powyżej 50%) obecne gatunki ekspansywne lub ekologicznie obce dla siedliska
Obce gatunki inwazyjne	Brak	Pojedyncze osobniki gatunków inwazyjnych (+ lub 1 w skali Braun-Blanqueta)	Pokrycie osobników gatunków inwazyjnych (więcej niż 1 w skali Braun-Blanqueta)
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak lub gatunki ekspansywne o niewielkim pokryciu (<10%).	Gatunki ekspansywne o pokryciu do 30%.	Gatunki ekspansywne liczne o znaczącym pokryciu.
Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Łączne pokrycie w płacie <5%	Łączne pokrycie w płacie 5-20%	Łączne pokrycie w płacie >20%
Martwa materia organiczna (wojłok)	Średnica < 2 cm	Średnia 2-5 cm	Średnia >5cm
Ogólnie struktura i funkcje	Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono na FV, pozostałe w wskaźniki w większości na FV, brak wskaźników ocenionych na U2	Jeden lub więcej wskaźników kardynalnych oceniono na U1	Jeden lub więcej wskaźników kardynalnych oceniono na U2

IV.3. 6510 – Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że powierzchnia siedliska 6510 może być znaczna, w związku z czym konieczne będzie założenie co najmniej 5 stanowisk monitoringowych i wykonanie co najmniej 10 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) natomiast, dla stanowiska monitoringowego wypełniony zostanie **formularz obserwacji siedliska przyrodniczego na stanowisku**

(załącznik 3) oparty o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 3)

- Dla siedliska 6510 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 2).

Tabela 3. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Wskaźnik/Parametr	FV - właściwy	U1 – niezadowalający	U2 - zły
Powierzchnia siedliska	Nie podlega zmianom lub zwiększa się.	Niewielki spadek powierzchni siedliska.	Wyraźny spadek powierzchni siedliska w porównaniu z wcześniejszymi badaniami lub danymi w literaturze.
Specyficzna struktura i funkcje			
Gatunki charakterystyczne	W przypadku <i>Arrhenatherum elatioris</i> więcej niż 4 gatunki charakterystyczne dla siedliska; dla zb. <i>Poa pratensis</i> - <i>Festuca rubra</i> 3-4 gatunki.	W przypadku <i>Arrhenatherum elatioris</i> 3-4 gatunki charakterystyczne dla siedliska, dla zb. <i>Poa pratensis</i> - <i>Festuca rubra</i> 2 gatunki.	Gatunków charakterystycznych dla siedliska 2 lub mniej.
Gatunki dominujące	Brak gatunków panujących lub status dominanta osiągają gatunki charakterystyczne dla siedliska.	Silna dominacja (>50%) gatunków typowych dla łąk świeżych.	Wśród dominantów obecne gatunki ekspansywne lub ekologicznie obce dla siedliska.
Obce gatunki inwazyjne	Brak lub pojedyncze osobniki gatunków o niskim stopniu inwazyjności, tj. nie zagrażające różnorodności biologicznej.	Gatunki o niskim stopniu inwazyjności w powierzchni płatu lub pojedyncze osobniki gatunków inwazyjnych.	Obecne gatunki silnie inwazyjne lub >5% powierzchni płatu zajęte przez gatunki o niskim stopniu inwazyjności.
Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Brak gatunków silnie ekspansywnych i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych <20%	Pokrycie żadnego z gatunków silnie ekspansywnych nie przekracza 10% i łączne pokrycie gatunków ekspansywnych <50%	Łączne pokrycie gatunków ekspansywnych >50%
Ekspansja krzewów i podrośtu drzew	Łączne pokrycie na powierzchni płatu <1%.	Łączne pokrycie na powierzchni płatu 1-5%.	Łączne pokrycie na powierzchni płatu >5%.

Udział zachowanych siedliska	dobrze płatów	Płaty zachowane nie mniej niż 80% powierzchni transektu.	dobrze stanowią	Płaty zachowane 50-79% powierzchni transektu lub generalnie płaty na transekcje mało typowe, średnio bogate w gatunki.	dobrze stanowią	Płaty zachowane nie mniej niż 50% powierzchni transektu lub generalnie płaty na transekcje złe zachowane, ubogie w gatunki.
Wojłók (martwa materia organiczna)		< 2 cm		2-5 cm		>5cm
Ogólnie struktura i funkcje		Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono na FV, pozostałe wskaźniki większości przynajmniej na U1		Wszystkie wskaźniki kardynalne oceniono przynajmniej U1.		Jeden lub więcej wskaźników kardynalnych oceniono na U2
Perspektywy zachowania siedliska		Perspektywy zachowania siedliska dobre lub doskonałe, nie przewiduje się znaczącego oddziaływania czynników zagrażających.		Inne kombinacje.		Perspektywy zachowania siedliska złe, obserwowany silny wpływ czynników zagrażających, nie można zagwarantować przetrwania siedliska w dłuższej perspektywie czasowej.
Ocena ogólna		Wszystkie parametry oceniono na FV		Jeden lub więcej parametrów oceniono na U1, brak ocen U2.		Jeden lub więcej parametrów oceniono na U2.

IV.4. 9110 – Kwaśna buczyna (*Luzulo-Fagion*)

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że powierzchnia lasów jest znikoma niemniej jednak zakładając, że widoczne, niewielkie płaty są siedliskiem 9110 konieczne będzie wykonanie co najmniej 5 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) i dokonana zostanie ogólna ocena stanu zachowania na **formularzu obserwacji siedliska przyrodniczego** (załącznik 3) opartego o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 4)
- Dla siedliska 9110 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 2).

Tabela 4. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Parametr/Wskaźniki	Właściwy FV	Niezadawalający U1	Zły U2
Powierzchnia siedliska	Nie podlega zmianom lub zwiększa się	Zmniejszona o 10% w porównaniu z wcześniejszymi badaniami lub podawanymi w literaturze	Wyraźny spadek powierzchni siedliska w porównaniu z wcześniejszymi badaniami lub podawanymi w literaturze
Specyficzna struktura i funkcje			
Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego)	Zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie – nietypowo zubożała, z udziałem gatunków synantropijnych lub nitrofilnych <5% pokrycia	Z wysokim udziałem gatunków synantropijnych lub obcych (>5% pokrycia) przy zachowanym drzewostanie z przewagą buka
Skład drzewostanu	Drzewostan jedno- lub wielogatunkowy z dominującym udziałem buka (zwykle więcej niż 50%), bez gatunków obcych ekologicznie i/lub geograficznie	Drzewostan o zaburzonych stosunkach ilościowych, jednak z udziałem gatunków mogących występować w siedlisku (np. sosna, świerk w buczynach niżowych do 20%)	Drzewostan silnie przekształcony, np. współdominacja sosny i buka w drzewostanach niżowych, buk w drzewostanach w postaci przestojów w młodych drzewostanach spontanicznego pochodzenia
Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Brak gatunków obcych o charakterze inwazyjnym (w Sudetach dopuszczalny udział pojedynczych okazów <i>Digitalis purpurea</i>)	Sporadycznie (nie więcej niż 2% pokrycia transektu)	Pojedynczo lub licznie (ponad 2% pokrycia transektu)

Ekspansywne gatunki rodzime roślin zielnych	Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy nitrofilne w runie	5-25%	Licznie (ponad 25% pokrycia transektu)
Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Zróznicowana; drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcie, zawsze z grupami i kępami starych drzew	Jednolity drzewostan z pojedynczymi drzewami w innym wieku, o jednakowym przestrzennie zwarcie	Jednolite odnowienia lub zróżnicowana struktura KO (klasy odnowienia) z < 10% powierzchni zajętej przez fragmenty starego drzewostanu
Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	>10% udział objętościowy drzew starszych niż 100 lat	<10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat	<10% udział drzew starszych niż 100 lat i <50% udział drzew starszych niż 50 lat
Naturalne odnowienie drzewostanu	Obecne, wypełniające dogodne do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, lub intensywnie pojawiające się w wyniku cięć obsiewnych, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu; przy rębniach nie wymagające uzupełnienia odnowieniem sztucznym więcej niż 10%	Tak, lecz mało intensywne, słabo reagujące na luki i prześwietlenia, lub na działanie gospodarcze mające sprowokować odnowienie, część powierzchni o odpowiednich do rozwoju młodego pokolenia warunkach świetlnych pozostaje bez odnowienia.	Brak przejawów odnowienia, nie powstaje nawet w potencjalnie dogodnych pod względem świetlnym miejscach – lukach i prześwietleniach
Gatunki obce w drzewostanie	<5% tj. najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się	Udział 5-15% i nie odnawiające się	>15% lub spontanicznie odnawiające się, niezależnie od udziału
Martwe drewno (łącznie zasoby)	>20 m ³ /ha	10-20 m ³ /ha	<10 m ³ /ha

Martwe drewno wielkowymiarowe	>5 szt./ha	3 - 5 szt. /ha	<3 szt. /ha
Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	>20szt./ha	10-20 szt./ha	<10 szt./ha
Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak	Notowane Sporadycznie	Licznie, oddziałują na strukturę fitocenozy
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków właściwy (FV)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków niezadowalający (U1)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków zły (U2)
Perspektywy ochrony	Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia
Ocena ogólna	Wszystkie FV lub dwa FV i jeden U1	Dwa lub trzy U1, brak U2	Jeden lub więcej U2

IV.4. 9130 – Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że powierzchnia lasów jest znikoma niemniej jednak zakładając, że widoczne, niewielkie płyty są siedliskiem 9130 konieczne będzie wykonanie co najmniej 5 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) i dokonana zostanie ogólna ocena stanu zachowania na formularzu obserwacji siedliska przyrodniczego (załącznik 3) opartego

o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 5)

- Dla siedliska 9130 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 2).

Tabela 5. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Parametr/Wskaźniki	Właściwy FV	Niezadowalający U1	Zły U2
Powierzchnia siedliska	Nie zmniejsza się, nie jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje powolny trend spadkowy lub jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje szybki trend spadkowy lub jest silnie antropogenicznie pofragmentowana
Specyficzna struktura i funkcje			
Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i lokalnej). W szczególności: we wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym zachowane są naturalne stosunki ilościowe. Runo zdominowane przez gatunki leśne, a nie porębowe ani łąkowe	Zniekształcona w stosunku do typowej kombinacji wykształcającej się lokalnie w naturalnych buczynach, budowana wprawdzie w większości wciąż przez gatunki typowe dla buczyn, lecz z wyraźnie zaznaczoną obecnością gatunków obcych ekologicznie. Także skład uproszczony, kadłubowy, nawet przy braku gatunków ekologicznie obcych.	Zdominowana przez gatunki nietypowe dla buczyn. W co najmniej jednej warstwie fitocenozy dominacja gatunków obcego ekologicznie dla buczyn (w tym także dominacja w runie gatunków porębowych lub łąkowych, nie występujących lokalnie w naturalnych buczynach).
Skład drzewostanu	Gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią <15% drzewostanu (co najwyżej 1 w opisie taksacyjnym wg metodyki urządzania lasu).	Gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią 15-55% drzewostanu (2-5 w jego opisie taksacyjnym wg metodyki urządzania lasu).	Gatunki obce ekologicznie buczynom stanowią >50% drzewostanu (6 i więcej w opisie taksacyjnym wg metodyki urządzania lasu)

	Drzewostan zdominowany (>50%) przez gatunki buczynowe.	lasu) lub, nawet przy braku gatunków obcych ekologicznie, drzewostan zdominowany przez gatunki zwykłe w buczynach stanowiące tylko domieszkę.	
Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy nitrofilne w runie	5-25%	Licznie (ponad 25% pokrycia transektu)
Struktura pionowa i przestrzenna fitocenozy	Zróznicowana; drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcu, zawsze z grupami i kępami starych drzew	Jednolity drzewostan z pojedynczymi drzewami w innym wieku, o jednakowym przestrzennie zwarcu	Zupełnie jednowiekowy i jednolity przestrzennie drzewostan
Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	>10% udział drzew starszych niż 100 lat (1 lub więcej w opisie taksacyjnym wg metodyki urządzania lasu)	<10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat	<10% udział drzew starszych niż 100 lat i <50% udział drzew starszych niż 50 lat
Naturalne odnowienie drzewostanu	Obecne, wypełniające dogodne do odnowienia miejsca, w szczególności naturalne luki i prześwietlenia, lub intensywnie pojawiające się w wyniku cięć obsiewnych, o składzie odpowiadającym składowi drzewostanu; przy rębniach nie wymagające uzupełnienia odnowieniem	Tak, lecz mało intensywne, słabo reagujące na luki i prześwietlenia, lub na działanie gospodarcze mające spowodować odnowienie, część powierzchni o odpowiednich do rozwoju młodego pokolenia warunkach świetlnych pozostaje bez odnowienia.	Brak przejawów odnowienia, nie powstaje nawet w potencjalnie dogodnych pod względem świetlnym miejscach – lukach i prześwietleniach

	sztucznym więcej niż 10%		
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	<5% tj. najwyżej miejscami lub pojedynczo i nie odnawiające się	Udział 5-15% i nie odnawiające się	>15% lub spontanicznie odnawiające się, niezależnie od udziału
Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Brak	10-20m ³ /ha	<10 m ³ /ha
Martwe drewno (łącznie zasoby)	>20 m ³ /ha	10-20 m ³ /ha	<10 m ³ /ha
Martwe drewno grubowymiarowe	>5 szt./ha	3 - 5 szt. /ha	<3 szt. /ha
Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	>20szt./ha	10-20 szt./ha	<10 szt./ha
Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak	Występują, lecz mało znaczące	Silne
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków właściwy (FV)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków niezadowalający (U1)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków zły (U2)
Ogólnie struktura i funkcje	Wskaźnik kardynalny oceniono na FV, a wskaźniki jakości, nawet jeśli niektóre z nich oceniono niżej, mają znikomy wpływ na stan zachowania ekosystemu i jego zdolność do podtrzymywania różnorodności biologicznej. W szczególności, co najmniej jeden z 3 wskaźników	Wskaźnik kardynalny oceniono przynajmniej na U1, a wskaźniki jakości, nawet jeśli niektóre z nich oceniono niżej, nie świadczą o znacznej utracie istotnych cech ekosystemu, procesów utrzymujących jego trwałość ani zdolności do podtrzymywania	Wskaźnik kardynalny oceniono na U2, lub też wskaźniki jakości świadczą o znacznej utracie istotnych cech ekosystemu, znacznym zaburzeniu procesów utrzymujących jego trwałość, lub o znacznym ograniczeniu zdolności do podtrzymywania

	dotyczących martwego drewna i drzew biocenotycznych powinien być oceniony na FV.	różnorodności biologicznej.	różnorodności biologicznej.
Perspektywy ochrony	Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia
Ocena ogólna	Wszystkie parametry ocenione na FV	Jeden lub więcej parametrów oceniono na U1, brak ocen U2	Jeden lub więcej parametrów oceniono U2

IV.6. 9170 – Grąd środkowoeuropejski subkontynentalny (*Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum*)

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że powierzchnia lasów jest znikoma niemniej jednak zakładając, że widoczne, niewielkie płyty są siedliskiem 9170 konieczne będzie wykonanie co najmniej 5 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) i dokonana zostanie ogólna ocena stanu zachowania na **formularzu obserwacji siedliska przyrodniczego** (załącznik 3) opartego o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 6)
- Dla siedliska 9170 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 2).

Tabela 6. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Parametr/Wskaźniki	Właściwy FV	Niezadowolający U1	Zły U2
Powierzchnia siedliska	Nie podlega zmianom lub zwiększa się	Zmniejszona o 10% w porównaniu z wcześniejszymi badaniami lub podawanymi w literaturze	Wyraźny spadek powierzchni siedliska w porównaniu z wcześniejszymi badaniami lub danymi w literaturze
Specyficzna struktura i funkcje			
Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego (z uwzględnieniem specyfiki regionalnej i zróżnicowania fitosocjologicznego)	Zniekształcona w stosunku do typowej dla siedliska w danym regionie	Zdominowana przez gatunki synantropijne lub obce
Inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie	Brak	Sporadycznie (nie więcej niż 2% pokrycia transektu)	Pojedynczo lub licznie (ponad 2% pokrycia transektu)
Ekspansywne gatunki rodzime roślin zielnych	Brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie	Pojedynczo (powyżej 1%, lecz nie więcej niż 5% pokrycia transektu)	Licznie (ponad 5% pokrycia transektu)
Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Zróżnicowana; >50% powierzchni pokryte przez zwarty drzewostan, jednak obecne luki i prześwietlenia	Jednolity stary drzewostan lub struktura zróżnicowana ze zwartym starym drzewostanem zajmującym 10 - 50% powierzchni	Jednolite odnowienia lub zróżnicowana struktura z < 10% powierzchni zajętej przez fragmenty starego drzewostanu
Wiek drzewostanu (udział starodrzewu)	>10% udział objętościowy drzew starszych niż 100 lat	<10% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat	<10% udział drzew starszych niż 100 lat i <50% udział drzew starszych niż 50 lat
Naturalne odnowienie drzewostanu	Obfite, w lukach i prześwietleniach, brak pod okapem drzewostanu, ślady zgryzania nieliczne	Pojedyncze, niereagujące na luki lub też w lukach lecz z licznymi śladami zgryzania przez zwierzynę płową	Całkowity brak i zgryzione przez zwierzynę płową
Gatunki obce w drzewostanie	<1% i nieodnawiające się	<10% i nieodnawiające się	>10% lub spontanicznie

			odnawiające się, niezależnie od udziału
Martwe drewno (łącznie zasoby)	>20m ³ /ha	10-20 m ³ /ha	<10 m ³ /ha
Martwe drewno wielkowymiarowe	>5 szt./ha	3 – 5 szt. /ha	<3 szt. /ha
Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne) (waloryzacja i sposób oceny wskaźnika wymaga dalszego testowania)	>20 szt./ha	10-20 szt./ha	<10 szt./ha
Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak	Zniszczenia notowane sporadycznie, ale istotnie oddziałujące na strukturę fitocenozy	Licznie, oddziałują na strukturę fitocenozy
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków właściwy (FV)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków niezadowolający (U1)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków zły (U2)
Perspektywy ochrony	Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat nie jest pewne, ale prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia
Ocena ogólna	Wszystkie FV lub dwa FV i jeden U1	Dwa lub trzy U1, brak U2	Jeden lub więcej U2

IV.6. 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródliskowe)

- Na podstawie wstępnej analizy ortofotomapy wnioskować można, że powierzchnia lasów jest znikoma niemniej jednak zakładając, że widoczne, niewielkie płyty są siedliskiem 91E0 konieczne będzie wykonanie co najmniej 5 zdjęć fitosocjologicznych; zdjęcia fitosocjologiczne zostaną zanotowane na formularzu zdjęcia fitosocjologicznego (załącznik 2) i dokonana zostanie ogólna ocena stanu zachowania na **formularzu obserwacji siedliska przyrodniczego** (załącznik 3) opartego o waloryzację parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego (tabela 7)
- Dla siedliska 91E0 zostanie wypełniona **karta obserwacji siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000** (załącznik 2).

Tabela 7. Waloryzacja parametrów stanu oraz wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedliska przyrodniczego.

Parametr/ Wskaźnik	Właściwy – FV	Niezadowalający - U1	Zły - U2
Powierzchnia siedliska	Nie zmniejsza się, nie jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje powolny trend spadkowy (nie uwzględniać spadku wyniku celowego odtworzenia bezleśnych torfowisk) lub jest antropogenicznie pofragmentowana	Wykazuje szybki trend spadkowy (nie uwzględniać spadku wyniku celowego odtworzenia bezleśnych torfowisk) lub jest silnie antropogenicznie pofragmentowana
Specyficzna struktura i funkcje			
Gatunki charakterystyczne	Kombinacja florystyczna typowa dla łągu	Kombinacja florystyczna zubożona, lecz oparta na gatunkach typowych dla łągu	Kombinacja florystyczna zdominowana przez gatunki nie łąkowe, a łąkowe lub ruderalne
Gatunki dominujące	We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są naturalne stosunki	We wszystkich warstwach dominują gatunki typowe dla siedliska, przy czym są zaburzone relacje	W jednej lub więcej warstw dominuje gatunek obcy dla naturalnego zbiorowiska roślinnego

	ilościowe (nie ma dominacji facjalnej)	ilościowe (dominacja facjalna)	
Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	<1% i nie odnawiają się	<10% i nie odnawiają się	>10% lub spontanicznie odnawiają się, niezależnie od udziału
Obce gatunki inwazyjne w podszycie i runie	Obecny najwyżej 1 gatunek, nieliczny - sporadyczny	Więcej niż 1 gatunek, lub nawet 1 gatunek jeżeli liczny	Facjalna dominacja gatunku obcego
Ekspansywne gatunki rodzime (apofity) w runie	Nie bardzo silnie ekspansywne	Silnie ekspansywne, lecz nie ograniczają różnorodności runa	Facjalnie dominujące w sposób ograniczający różnorodność runa
Martwe drewno	>20 m ³ /ha	10-20 m ³ /ha	<10 m ³ /ha
Martwe drewno leżące lub stojące >3 m długości i >50 cm grubości (próg grubości obniżany do 30 cm gdy z przyczyn naturalnych drzewa nie dorastają do 50 cm grubości)	>5 szt./ha	3-5 szt./ha	<3 szt./ha
Naturalność korytarza rzeczno-łęgowego (stosować tylko, jeżeli występowanie łęgu jest związane z ciekami)	Brak regulacji lub ciek zupełnie zrenaturalizowany po dawniejszej regulacji	Regulacja wykonana metodami „miękkimi”, z zachowaniem cech hydromorfologicznych cieku naturalnego	Regulacja zmieniająca rytm zalewów lub regulacja zupełnie zmieniająca linię cieku. Istnienie urządzeń piętrzących zmieniających reżim cieku
Reżim wodny w tym rytm zalewów, jeśli występują	Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża normalne z punktu widzenia odpowiedniego zbiorowiska	Dynamika zalewów i przewodnienie podłoża obniżone w stosunku do normalnego	Zupełny brak zalewów lub zupełnie przesuszone podłoże
Wiek drzewostanu (na stanowiskach zidentyfikowanych jako podtypy 91E0-6 i 91E0-7 wskaźnik ten ma charakter pomocniczy)	>20% udział objętość, drzew starszych niż 100 lat	<20% udział drzew starszych niż 100 lat, ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat	<20% udział drzew starszych niż 100 lat i < 50% udział drzew starszych niż 50 lat
Pionowa struktura roślinności	Naturalna, Zróżnicowana	Antropogenicznie zmniejszona, lecz zróżnicowana	Antropogenicznie ujednolicona
Naturalne odnowienie drzewostanu	Tak, obfite	Tak, lecz pojedyncze	Brak

Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Brak	Nieliczne ślady, naruszone <1 % powierzchni terenu, liczby drzew	Znaczące, obejmujące >1% powierzchni terenu, liczby drzew itp.
Inne zniekształcenia	Brak	Występują, lecz mało znaczące	Silne
Stan kluczowych dla różnorodności biologicznej gatunków lokalnie typowych dla siedliska (wskaźnik fakultatywny, stosować tylko, gdy są odpowiednie dane)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków właściwy (FV)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków niezadowolający (U1)	Stan siedliska wszystkich lokalnie ważnych gatunków zły (U2)
Perspektywy ochrony	Brak zagrożeń i negatywnych trendów. Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat jest pewne, ale prawdopodobne, o ile uda się zapobiec istniejącym zagrożeniom	Zachowanie siedliska w stanie niepogorszonym w perspektywie 10-20 lat będzie bardzo trudne: zaawansowane procesy recesji, silne negatywne trendy lub znaczne zagrożenia
Ocena ogólna	Wszystkie parametry ocenione na FV	Jeden lub więcej parametrów oceniono na U1, brak ocen U2	Jeden lub więcej parametrów oceniono na U2